

Η συνέχιση του ιεραποστολικού έργου των αγ. Κυρίλλου και Μεθοδίου

/ [Πεμπτούσια· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=84974>]

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β: ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΩΝ ΙΣΑΠΟΣΤΟΛΩΝ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΚΟΙΜΗΣΗ ΤΟΥΣ

Η Εκκλησία της Μοραβίας και γενικότερα των Σλαβικών περιοχών μετά το θάνατο των Ισαποστόλων.

Ο Κύριλλος και Μεθόδιος κατόρθωσαν μέσα στα 22 χρόνια της ιεραποστολής τους στους Σλάβους 863-885, να δημιουργήσουν γραπτή σλαβονική γλώσσα· να μεταφράσουν πολλά λειτουργικά κείμενα, και σχεδόν ολόκληρη την Αγία Γραφή και προσπάθησαν να μεταδώσουν και τη διδασκαλία του θεανθρώπου Χριστού στα ειδωλολατρικά έθνη. Παράλληλα αγωνίστηκαν για την ηθική ανόρθωση της κοινωνίας, καταπολεμώντας τα ειδωλολατρικά ήθη και έθιμα, όπως τις θυσίες σε είδωλα. Καυτηρίασαν ανήθικα φαινόμενα που κυριαρχούσαν μεταξύ των υπηκόων αυτών των περιοχών, όπως η πολυγαμία, τα διαζύγια, οι μοιχείες αλλά και η πορνεία.

Άγ. Κλήμης Αχρίδας

Μετά το θάνατο του Μεθοδίου, οι 200 περίπου μαθητές του, παραδίδονται από το

Σβατοπλούκ στους Γερμανούς. Άλλοι εξορίζονται. Άλλοι βασανίζονται και φυλακίζονται, ενώ πολλοί πωλούνται ως σκλάβοι. Πολλοί από εκείνους που πουλήθηκαν ως σκλάβοι εξαγοράστηκαν με λύτρα από τον αυτοκράτορα του Βυζαντίου. Το έργο των δύο αγίων κινδύνευε να εξαφανιστεί, αλλά η Πρόνοια του Θεού έσωσε πολλών τη ζωή τους και έτσι συνέχισαν το ευλογημένο αποστολικό έργο μεταξύ των νοτίων και ανατολικών σλαβικών εθνών.

Πολλοί από τους μαθητές του Μεθοδίου που ήταν ελληνικής καταγωγής βάδισαν κατά μήκος του Δούναβη, μέχρι που έφτασαν στη Σιγγιδόνα ή Λευκόπολη (σημ. Βελιγράδι). Μεταξύ αυτών ήταν ο Κλήμης, ο Ναούμ και ο Αγγελάριος, οι οποίοι διακρίθηκαν αργότερα στην οργάνωση της Βουλγαρικής Εκκλησίας με κέντρο την Αχρίδα. Οι ντόπιοι κρύφτηκαν σε σπίτια συγγενών και φίλων ή πήγαν σε γειτονικές χώρες, οι οποίες έμειναν άθικτες από το διωγμό, όπως η Βοημία και η Πολωνία. Μεταξύ αυτών ήταν και ο Γοράσδος[46].

Το 899 μ.Χ., αναδιοργανώθηκε η ελληνοσλαβική Εκκλησία της Μοραβίας με ένα νέο αρχιεπίσκοπο και τρεις επισκόπους. Πιθανώς ο αρχιεπίσκοπος ήταν ο Γοράσδος[47]. Έτσι, λοιπόν, ο Θεός δεν επέτρεψε να χαθεί το ιεραποστολικό έργο των δύο αυτών αγίων καθώς και η προσπάθεια του ηγεμόνα Ραστισλάβου να εκχριστιανίσει ουσιαστικά το λαό του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄: Η ΑΞΙΑ ΤΗΣ ΕΦΕΥΡΕΣΗΣ ΤΗΣ ΣΛΑΒΙΚΗΣ ΓΡΑΠΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ.

1. Η εφεύρεση και η χρήση της γραπτής σλαβικής γλώσσας.

Η γραπτή παλαιοσλαβική γλώσσα βασίστηκε στο κυριλλικό αλφάβητο που δημιούργησαν οι άγιοι Κύριλλος και Μεθόδιος. Η δημιουργία αυτής της γραφής βοήθησε πολύ τους Μοραβούς και αργότερα τους Βούλγαρους και γενικότερα τα άλλα σλαβικά έθνη των γύρω περιοχών να υμνούν το Θεό στη δική τους γλώσσα. Οι λαοί αυτοί μπόρεσαν να κατανοήσουν το περιεχόμενο όχι μόνο των λειτουργικών κειμένων αλλά και ολόκληρης της Αγίας Γραφής.

Η σλαβική γλώσσα, παρόλο τα εμπόδια που αντιμετώπισε και τις διώξεις που δέχθηκε, όχι μόνο διασώθηκε, αλλά και αναπτύχθηκε και έγινε ακατανίκητο όπλο της σλαβικής Ορθοδοξίας και του σλαβικού πολιτισμού, τα θεμέλια του οποίου έθεσαν οι δύο βυζαντινοί ιεραπόστολοι από την ελληνική Θεσσαλονίκη. Με τη σλαβική γλώσσα έχουμε τη νίκη της Ορθόδοξης Ανατολής πάνω στη Δύση των λατίνων. Για το Θεό δεν υπάρχουν ιερές γλώσσες αλλά όλες οι γλώσσες είναι ικανές να χρησιμοποιηθούν στη λατρεία Του. Άλλωστε, αφού Εκείνος δημιούργησε όλο τον κόσμο και έστειλε το Μονογενή Του να γίνει τέλειος άνθρωπος παραμένοντας τέλειος άνθρωπος, να πάθει, να σταυρωθεί και να αναστηθεί για τη

σωτηρία όλων, έτσι επιτρέπει στον καθένα να τον υμνεί, να τον δοξάζει και να προσεύχεται στη μητρική του γλώσσα.

Επιπλέον η σημασία της δημιουργία της παλαιοσλαβικής γραφής υπήρξε σπουδαία και για τη φιλολογική κληρονομιά των λαών αυτών. Η γλώσσα αυτή, η εκκλησιαστική παλαιοσλαβονική, θα αποτελέσει αργότερα για πολλούς αιώνες το όργανο έκφρασης ενός ολόκληρου κόσμου, της μεσαιωνικής γραμματείας των ορθόδοξων σλαβικών λαών[48].

Χάρη στην προσφορά του Κυρίλλου και του Μεθοδίου, οι σλαβικοί λαοί απέκτησαν τη δυνατότητα να διαβάζουν τα κείμενα των Ελλήνων πατέρων και να γίνουν κοινωνοί της θεολογίας τους. Παράλληλα μπόρεσαν να δημιουργήσουν δικά τους πρωτότυπα κείμενα και όχι μόνο μεταφράσεις. Τέτοια υπήρξαν οι βίοι των δύο ισαποστόλων.

Εν κατακλείδι πρέπει να τονίσουμε ότι το επίτευγμα του Κυρίλλου και Μεθοδίου δεν ήταν μόνο η εφεύρεση του επιστημονικά τεκμηριωμένου αλφάβητου αλλά και δημιουργία μιας τέλειας, από όλες τις απόψεις, γραμματειακής γλώσσας στην οποία στάθηκε δυνατόν να εκφραστεί όχι μόνο η σύνθετη θεολογική σκέψη αλλά και να μεταδοθεί το βαθύ πνεύμα και ομορφιά της Θείας Λειτουργίας κατά τη βυζαντινή παράδοση[49].

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Όταν η αγάπη για το Θεό καθοδηγεί τον άνθρωπο, τότε δε διστάζει μπροστά σε οποιαδήποτε δυσκολία. Το μόνο που τον ενδιαφέρει είναι να κηρύξει το λόγο του Θεού σε όσους διψούν να τον ακούσουν και να κάνει τους ακροατές του κοινωνούς της θείας δόξας.

Τα δύο αδέρφια από τη Θεσσαλονίκη, ο Κύριλλος και ο Μεθόδιος έμπλεοι θείου έρωτος, δε φοβήθηκαν τις δυσκολίες αλλά πήγαν εκεί που τους όρισε ο Θεός. Η προσφορά τους ανεκτίμητη. Όχι μόνο κήρυξαν το λόγο του Θεού αλλά με την εφεύρεση της γραπτής γλώσσας των σλαβικών λαών, τους έδωσαν τη δυνατότητα να γίνουν κοινωνοί της μέχρι τότε χριστιανικής παράδοσης και να υμνήσουν το Θεό στη γλώσσα τους.

Τα εμπόδια πολλά, όμως αυτοί δε λύγισαν. Έχοντας εμπιστοσύνη στο Θεό κατάφεραν να εκχριστιανίσουν τους Σλάβους και να φέρουν εις πέρας μία πολύ δύσκολη αποστολή. Δίκαια, λοιπόν, ολόκληρη η Ευρώπη τους τιμά ως αγίους, ισαποστόλους και φωτιστές των Σλάβων.

[46] A. V. Vlasto, *The Entry of the Slavs Into Christendom: An Introduction to the Medieval History of the Slavs*,

Cambridge University Press, Cambridge 1970, σ. 70.

[47] Αυτόθι.

[48] Φ. Μαλιγκούδης, «Κύριλλος και Μεθόδιος. Οι Θεσσαλονικείς μοναχοί, απόστολοι του σλαβικού κόσμου», *Επτά Ημέρες της Καθημερινής*, 12 Ιουλίου 1998, σ. 5.

[49] Σ. Αμοιρίδου, «Ελληνικά δάνεια στην αρχαία ρωσική και εκκλησιαστική σλαβική γλώσσα» *Πρακτικά Διημερίδας, Δρώμενα και Γράμματα Σλαβικού Πολιτισμού*, Θεσσαλονίκη 2008, 3-13, σ. 6.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αρτέμη, Ε. Α., «Το πολιτικό και θεολογικό υπόβαθρο της διαμάχης μεταξύ εικονοκλαστών και εικονολατρών (726/30-843μ.Χ.)», http://www.24grammata.com/wp-content/uploads/2013/03/Artemi-eikonomaxia-www.24grammata.com_.pdf (24/3/2013).
- Αμοιρίδου, Σ., «Ελληνικά δάνεια στην αρχαία ρωσική και εκκλησιαστική σλαβική γλώσσα» *Πρακτικά Διημερίδας, Δρώμενα και Γράμματα Σλαβικού Πολιτισμού*, Θεσσαλονίκη 2008, 3-13
- Γόνης, Δ., «Ιεραποστολικοί αγώνες των αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου-Αποτίμηση της προσφοράς τους», *Βιβλιοθήκη Πορφυρογέννητος της Αποστολικής Διακονίας της Εκκλησίας της Ελλάδος*, http://www.apostoliki-diakonia.gr/gr_main/catehism/theologia_zoi/themata.asp?cat=hist&NF=1&main=texts&file=39.htm (2012).
- Αρτέμη, Ε. Α., «Οι Βασικότεροι Σταθμοί στη Ρήξη των Σχέσεων Ανατολικής και Δυτικής Εκκλησίας μέχρι το Μέγα Σχίσμα του 1054», *Γρηγόριος ο Παλαμάς* 842 (2011) 523-550.
- Ζηζιούλας, Ι. Δ., Μητροπ. Περγάμου, Ν, Μητσοπούλος, «Η πίστις της Ορθοδόξου Εκκλησίας περί του Αγίου Πνεύματος και το πρόβλημα του Filioque», Σημειώσεις από τις παραδόσεις τού καθηγητού Ι. Δ. Ζηζιούλα (σημερινού Μητροπολίτου Περγάμου) στο Τμήμα Ποιμαντικής τής Θεολογικής Σχολής τού Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, κατά το ακαδημαϊκό έτος 1984 – 85.
- Ευαγγέλου, Η., «Η κυριλλομεθοδιανή παράδοση στον κόσμο των Σλάβων», Εισήγηση στην ημερίδα με θέμα: Ψηλαφώντας τα ίχνη της Κυριλλο-Μεθοδιανής ιεραποστολικής διαδρομής, 23 Μαΐου 2013.
- Κατσάνος, Δ., «Άγιοι Κύριλλος & Μεθόδιος οι εκ Θεσσαλονίκης (9ος αιώνας). Ισαπόστολοι, Ιεραπόστολοι, Φωτισταί των Σλάβων, Προστάτες και Άγιοι της Ευρώπης», <http://www.thessalonikeis.gr/HISTORIA/SCyrillosKeMethodios.htm>

(2012)

- Κούκος, Σ., (επιμ.) «Στοιχεία για τον βίο των Αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου», *Αφιέρωμα Πολιτιστική Επανάσταση, εφημ. Μακεδονία*, 13/5/2012.
- Μαλιγκούδης, Φ., «Κύριλλος και Μεθόδιος. Οι Θεσσαλονικείς μοναχοί, απόστολοι του σλαβικού κόσμου», *Επτά Ημέρες της Καθημερινής*, 12 Ιουλίου 1998
- Πρωτοπαπάς, Α., «Το Πανεπιστήμιο της Μαγναύρας. Πνευματικός Φάρος για τον Ευρωπαϊκό Πολιτισμό» *Ενατενίσσεις* 10 (2010) 102 (102-104).
- Πρωτοπαπάς, Α., *Κύριλλος και Μεθόδιος ανάμεσα στους Σλάβους*, Λευκωσία 2006.
- Ταχιάος, Α. – Αιμ., *Κύριλλος και Μεθόδιος. Οι αρχαιότερες βιογραφίες των Θεσσαλονικέων εκπολιτιστών των Σλάβων*, University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2008.
- Ταχιάος, Α. – Αιμ., «Το έργο του Κυρίλλου και Μεθοδίου είναι κοσμοϊστορικής σημασίας», *Αφιέρωμα Πολιτιστική Επανάσταση, εφημ. Μακεδονία*, 13/5/2012.
- Φειδάς, Βλ. Ι., *Εκκλησιαστική Ιστορία Β΄. Από την Εικονομαχία μέχρι τη Μεταρρύθμιση*, Αθήνα 1994.
- Χρήστου, Π. Κ., «Οι Θεσσαλονικείς Άγιοι Κύριλλος και Μεθόδιος διδάσκαλοι των Σλάβων», *έκδοση Επιτροπής Εορτασμού 1100ετηρίδος Αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου*, Θεσσαλονίκη 1967, <http://www.impantokratoros.gr/331CED14.el.aspx> (2011).
- Μηνιάτης, Η., *Πέτρα Σκανδάλου ήτοι Διασάφησις της Αρχής, και αιτίας του σχίσματος των δύο Εκκλησιών, Ανατολικής και Δυτικής*, Α΄, Αθήναι 1890.
- Μόσχος, Δ., *Συνοπτική ιστορία της χριστιανικής εκκλησίας. Η πρώτη χιλιετία*, εκδ. Ακρίτας, Αθήνα 2008.
- Μπαμπινιώτης, Γ., «Η ελληνική γλώσσα ως όχημα διάδοσης τής χριστιανικής διδασκαλίας. Ομιλία στην Ορθόδοξη Ακαδημία Κρήτης, 10 Μαΐου 2008», *Δημοσιεύθηκε στο περιοδικό «Διάλογοι καταλλαγής», αρ. φύλλ. 89, Απρ.-Μάιος-Ιούν. 2008.*
- Νικήτας ο Παφλαγών, *Βίος Ίγνατίου*, PG 105, 495-599.
- Ostrogorsky, G., *Ιστορία του Βυζαντινού κράτους*, μτφρ. Ι. Παναγόπουλος, Ιστορικές εκδόσεις Στέφανος Βασιλόπουλος, τ. Β΄, Αθήνα 1979.

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Bowlus, C. R., *Franks, Moravians and Magyars: The Struggle for the Middle Danube, 788-907*, University of Pennsylvania Press, 1994.
- Dvornik, F., *Les Slaves, Byzance, et Rome au IXe siècle*, Paris 1926.
- Dvorník, F., «Patriarch St. Ignatius and Caesar Bardas» *Byzantinoslavia* 27 (1996), σ. 7-22.
- Vlasto, A. V., *The Entry of the Slavs Into Christendom: An Introduction to the Medieval History of the Slavs*,

Cambridge University Press, Cambridge 1970.